

پیشگفتار

انسان، امروزه در مقایسه با گذشته‌های دور، با عوامل محیطی فراوانی که بر سلامت جسم و روان وی اثر می‌گذارد مواجه است، آشنایی با تأثیرات این عوامل می‌تواند به وی در کنار آمدن یا اجتناب از این عوامل کمک نماید. با توجه به اینکه در بسیاری از موارد در دروس مختلف و در بررسی موضوعات مختلف به تأثیر محیط بر رفتار یا تعامل بین محیط و رفتار اشاره می‌شود، تدوین کتابی با عنوان روان‌شناسی محیط ضروری به نظر می‌رسد. کتاب حاضر نه تنها برای دانشجویان رشته‌های مرتبط با علوم رفتاری چون روان‌شناسی، مشاوره، علوم تربیتی بلکه برای دیگر رشته‌ها مانند معماری و شهرسازی، راه و ساختمان و محیط زیست نیز می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

با توجه به اینکه روان‌شناسی محیط قلمرو بین‌رشته‌ای دارد و اصطلاح محیط خود تعاریف بسیار گسترده‌ای مانند محیط‌های طبیعی، اجتماعی، مصنوعی، یادگیری، اطلاعاتی و... را شامل می‌شود، نگارنده در تألیف کتاب حاضر تمامی کوشش خود را کرده است تا موضوعات مورد بحث را به همراه مثال مناسبی برای هر یک از آنها ارائه کند. کتاب حاضر به منزله کتابی درسی و راهنمایی به منظور انجام پژوهش برای دانشجویان مقطع کارشناسی رشته روان‌شناسی و دیگر رشته‌هایی که به نحوی با تعامل بین انسان و محیط سر و کار دارند مانند رشته‌های جامعه‌شناسی، بهداشت محیط، محیط زیست، معماری و شهرسازی، راه و ساختمان و هنر تألیف شده است، بنابراین در نگارش کتاب با حفظ اصالت آن به عنوان یک کتاب روان‌شناسی سعی شده است که مطالب روان و قابل استفاده برای دانشجویان رشته‌های مذکور باشد.

این کتاب شامل دوازده فصل است. محتوای فصول به ترتیب به ماهیت و تاریخچه روان‌شناسی محیط؛ ادراک و شناخت محیطی؛ نگرش‌های محیطی؛ نظریه‌های مربوط به رابطه بین محیط و رفتار؛ استرس‌های محیطی و راه‌های کنار آمدن با آنها؛ ازدحام، فضای شخصی و اثرات روان‌شناختی و فیزیولوژیایی آنها؛ قلمرو و بوم‌پایی؛ محیط‌های مسکونی؛ محیط‌های آموزشی؛ محیط‌های کار، استراحت و سرگرمی؛ محیط طبیعی و ایجاد تغییر در رفتار به منظور حفظ محیط زیست اختصاص یافته است؛ و در پایان هر فصل نیز خلاصه فصل قرار گرفته است.

در پایان بر خود لازم می‌دانم که از راهنمایی‌های ارزنده شادروان سرکار خانم دکتر پریخ دادستان که طرح کتاب حاضر در زمان مدیریت ایشان در سِمَت مدیر گروه روان‌شناسی سازمان «سِمَت» ارائه شد و مورد تأیید قرار گرفت، تشکر و قدردانی نمایم. از زحمات خانم زهرا گودرزی کارشناس محترم پژوهشی در این سازمان به خاطر حسن اخلاق و پیگیری‌های دلسوزانه‌شان تشکر می‌نمایم. همچنین از همسر سرکار خانم دکتر سوزان امامی‌پور به خاطر راهنمایی‌های ارزنده‌شان و پسر دانیال به خاطر گرمای وجودش که انجام این مهم را آسان ساختند تشکر و قدردانی می‌نمایم.

نگارنده خود، آگاه است که کتاب حاضر کاستیهایی دارد. امید است که اظهارنظرهای اساتید صاحب‌نظر و اهل فن و دانشجویان عزیز و علاقه‌مند راهگشا و راهنمای رفع نقایص کار نگارنده در آینده باشد.